

2022

**§16a Miljøgodkendelse af husdyrbrug
Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	3
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	4
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	5
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	5
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	6
1) Indretning og drift af anlæg	6
Stald og anlæg.....	6
Gødningsopbevaring og -håndtering.....	7
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer	7
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	7
4) Lokalisering og landskab	7
5) Ammoniak	7
Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).....	7
Naturbeskyttelseslovens § 3	8
6) Lugt	8
7) Øvrige emissioner og gener	8
Støj.....	8
Rystelser og vibrationer	9
Støv	9
Fluer og skadedyr.....	9
Til- og frakørsel.....	9
Lys.....	9
Driftsforstyrrelser og uheld	9
Kemikalier og pesticider	10
Olie og brændstof	10
Egenkontrol og management.....	10
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	10
Spildevand	10
Affald og døde dyr	10
Energiforbrug.....	11
Vandforbrug.....	11
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak	11
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:	11
Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbrug	11
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	12
Natura 2000-områder	12
Bilag I arter	12
Bilag IV arter	12
VILKÅR	13
Stalde og anlæg	14
Ammoniak	14
Gødningsopbevaring og -håndtering	14
Støj	14
Fluer og skadedyr	15
Lugt.....	15
Lys	15
Driftsforstyrrelser og uheld	15
Kemikalier og pesticider	15

Olie og brændstof	15
Affald	16
Energiforbrug	16
Vandforbrug	16
HØRINGER	17
KLAGEVEJLEDNING	17

Indledning

Søren Degn Clausen har den 18. maj 2021 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 224557) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Derefter er der et afsnit der indeholder et ikke-teknisk resume der beskriver konsekvenserne for mennesker og miljø. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for fuld udnyttelse af godkendelsen.

Historik

Ejendommen har en §12 miljøgodkendelse fra 2018. §12 godkendelsen fra 2018 bortfalder når denne miljøgodkendelse efter § 16a udnyttes.

Miljøgodkendelse § 16a – 2022

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til opstaldning af flere typer af kvæg. Desuden indeholder ansøgningen:

- Indretning af møddingsplads på del af eksisterende vaskeplads
- Opsætning/genopsætning af kalvehytter

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 20. maj 2022 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³.

Produktionsareal (det staldareal hvor dyrene kan afsætte gødning):

1750 m² produktionsareal – sengestald med fast gulv til malkekøer, kvier og stude.

1144 m² produktionsareal - fast drænet gulv med skraber og ajleafløb til malkekøer, kvier og stude.

1000 m² dybstrøelse til malkekøer, kvier og stude.

701 m² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.).

Gødningsareal

756 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

136 m² gødningsareal til fast gødning.

Projekterede anlæg:

Indretning af møddingsplads på en del af eksisterende vaskeplads.

Godkendelsen bygger på ansøgning nr. 224557 version 5 indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i tilladelsen.

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Dorte Fabrin
Miljømedarbejder

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 01-05-2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 2225 af 27-11-2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 2243 af 29-11-2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning.

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger:

SØREN DEGN CLAUSEN
Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro
Ejendomsnr. : 5500001304
CVR: 32940617
CHR: 90948

2) Kontaktoplysninger:

Søren Degn Clausen
Mobil: 20275633
E-mail: info@trojborg.net

3) Rådgiver:

Peter Aalykke Jensen – SLF
Tlf.: 73202869
E-mail: paj@slf.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Ingen andre ejendomme med miljømæssig samdrift.

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur: Placering af stald og gødningsanlæg mv. i ansøgt drift

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype	
Eksisterende kostald 1	2190	1750 m ² sengestald med fast gulv til malkekøer, kvier og stude	
		363 m ² dybstrøelse til malkekøer, kvier og stude	
Ny velfærdsstald 2	1204	1144 m ² sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajleafløb til malkekøer, kvier og stude	
Gl. ungdyrstald 3	350	220 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)	
Ny kvie- og kalvestald 4	708	637 m ² dybstrøelse til alle typer af kvæg	
Genopsatte kalvehytter store 5	375	210 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)	
Genopsatte kalvehytter små 14	34	34 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)	
Opbevaringslagre		Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Eksisterende gyllebeholder		Flydende	756 m ²
Møddingsplads til kalvemøg		Fast til Kvæg, heste, får og geder	136 m ²

Tabel: Ansøgt drift

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 9-12

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at der er redegjort tilstrækkeligt for produktionsarealerne i 8-årsdrift, i nudrift og i ansøgt drift.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 11-12

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers kapacitetsberegning at der er kapacitet til opbevaring af gylle og dybstrøelse. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers redegørelse og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2)Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 12

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af at der ikke bygges nyt og kun ændres lidt på anvendelsen af eksisterende anlæg (vaskeplads/møddingsplads) vil der ikke være påvirkninger.

3)Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 12

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger er der ingen væsentlig miljømæssig forbindelse til andre husdyrbrug.

4)Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 12

Tønder Kommune vurderer:

Afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 er overholdt.

Da der ikke etableres nye faste bygninger har denne godkendelse ingen væsentlig indflydelse på de landskabelige værdier.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for habitatområder, ligger ca. 5 km øst for anlægget. Det drejer sig om Sølsted Mose. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget udgør 0,0 kg N/år. Dermed er den nedre grænse på maksimalt 0,2 kg N/år overholdt.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for habitatområder, ligger ca. 3,5 km vest for anlægget. Det drejer sig om et surt overdrev og en hede ved Decca-stationen i Højer. Der er

foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget udgør 0,0 kg N ha/år og dermed ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 3 natur er en mose ca. 650 m nordøst for anlægget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen - i forhold til udvidelser og ændringer de seneste 8 år - udgør 0,3 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Indenfor en afstand af 500 m til husdyrbruget ligger 3 søer som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen ikke overstiger 1,0 kg N ha/år til nogen af disse søer.

På baggrund af ovenstående vurderes det ansøgte ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Trøjborgvej 26	0	FMK	116,2	116,2	756,1	Ja
 Trøjborgvej nr 14	0	FMK	116,2	116,2	739	Ja
 Idrætsanlæg Visby	0	NY	335,8	302,2	2002,2	Ja
 Visby	0	NY	499,1	474,1	1651,1	Ja

Tabel: Lugtberegning

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Tønder Kommune vurderer:

For at begrænse lugtgenerne stilles der vilkår om, at der ikke må opbevares dybstrøelse i markstak inden for 100 m fra beboelser.

Under forudsætning af, at vilkåret overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16, 17, 24 og 25:

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17 og 25:

Tønder Kommune vurderer:

Vi vurderer, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17 og 25:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejneniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 18 og 25-26:

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget i forbindelse med udvidelsen har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17 og 24:

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med det stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26-27:

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige

daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning og vilkår til opbevaring og håndtering af affald og brændstof mm. Der stilles endvidere vilkår om at tagnedsløbsbrønde skal sikres så gylle og ensilagesaft mv. ikke kan afledes til drænsystemet ved uheld.

Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 19:

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at såfremt der bliver behov for opbevaring af kemikalier skal det ske indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 19:

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i høj grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26 og 27:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol ud fra de virkemidler, der er valgt på ejendommen og i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 20:

Ved sagsbehandlingen er der endvidere modtaget supplerende oplysninger fra ansøger – Søren Degn. Han oplyser at beholderen til opsamling af restvand mv. fra ensilagepladsen har et volumen på ca. 97 m³. Herudover oplyser han, at i situationer, hvor vandet ikke kan udsprinkles, hentes det af maskinstation, som man normalt bruger på bedriften.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til indretning og drift af udsprinklingsanlægget. Vilkåret vurderes at bidrage til at sikre forsvarlig håndtering af ensilagesaft og restvand.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 18 og 19:

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om opbevaring af fast og flydende affald. Under forudsætning af, at vilkår om affaldshåndtering overholdes og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 19 og 26:

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om skift til lavenergibelysning, når eksisterende er udtjente. Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 19 og 26:

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget. På den baggrund vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 20, 21, 23 og 24:

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 5539 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget bliver 5539 kg N/år.

BAT fastholdes ved, at der stilles vilkår om indretning og udformning af staldsystemerne.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21:

Tønder Kommune vurderer:

Afstanden fra husdyrbruget til den tyske grænse er ca. 13 km. På den baggrund vurderes der ikke at være grænseoverskridende virkninger.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbrug.

D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – side 7 og 8.

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Natura 2000-områder

Nærmeste natura 2000 område - Kogsbøl og Skast Mose ca. 1 km vest for husdyrbrugets anlæg - er udpeget som fuglebeskyttelsesområde. Beregninger viser at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,4 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen. Den nærmeste del af fuglebeskyttelsesområdet er en mark i omdrift, som ikke er følsom for kvælstof.

På den baggrund vurderer vi, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger ca. 1 km mod vest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV-arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen).

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Eksisterende kostald 1	2190	1750 m ² sengestald med fast gulv til malkekøer, kvier og stude
		363 m ² dybstrøelse til malkekøer, kvier og stude
Ny velfærdsstald 2	1204	1144 m ² sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb til malkekøer, kvier og stude
Gl. ungdyrstald 3	350	220 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)
Ny kvie- og kalvestald 4	708	637 m ² dybstrøelse til alle typer af kvæg
Genopsatte kalvehytter store 5	375	210 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)
Genopsatte kalvehytter små 14	34	34 m ² dybstrøelse til kalve (0-6 mdr.)
Opbevaringslagre		Lagertype/gødningstype
Eksisterende gyllebeholder		Flydende
Møddingsplads til kalvemøg		Fast til Kvæg, heste, får og geder
		Areal m ²
Eksisterende gyllebeholder		756 m ²
Møddingsplads til kalvemøg		136 m ²

Figur: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøtilladelsen.

Stalde og anlæg

3. Kalvehytter skal placeres som angivet på situationsplanen i vilkår 1.
4. Møddingspladsen skal placeres som angivet på situationsplanen i vilkår 1.
5. Staldafsnit "ny velfærdsstald 2" skal have faste drænedegulve med skraber og ajlefløb. Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af gulvarealet. Gulvet skal have et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte.
6. Det skal sikres at ajlefløbet til enhver tid kan aflede ajlen så der ikke er pytter på det fast drænedegulv.
7. Anlæg til udsprinkling af overfladevand skal benyttes i henhold til landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 "Udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads" – se bilag 2.

Ammoniak

8. I "ny velfærdsstald 2" med faste drænedegulve skal der foretages automatiske skraber af gangarealet mindst hver anden time. Skraberne skal være forsynet med timer.

Gødningsopbevaring og -håndtering

9. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
10. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
11. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Støj

12. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

13. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
14. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lugt

15. Markstakke med dybstrøelse skal placeres mindst 100 meter fra beboelser.

Lys

16. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

17. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.
18. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 25 m fra gyllebeholder, ensilagepladserne, møddingspladserne eller pladserne til kalvehytter skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle eller pladsvæske til drænsystemet.

Kemikalier og pesticider

19. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

20. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
21. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

22. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
23. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:

- Forbrug af el, vand og brændstof.
- Drift af og service på skrabere. Enhver form for driftstop skal noteres i driftsjournalen men angivelse af varighed og årsag.

Affald

24. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
25. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

26. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og brændstof.
27. Der skal skiftes til lavenergibelysning i stalde, foderlade og maskinhus, når de eksisterende lyskilder er udtjente.

Vandforbrug

28. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
29. Der skal foretages en årlig opgørelse af husdyrbrugets vandforbrug.

HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev 1. september 2021 annonceret på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 481 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning.

Partshøring/naboorientering har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fredag den 17. juni 2022.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Bilag

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger

Bilag 2: Byggeblad udsprinkling

Miljøkonsekvensrapport til ansøgning efter § 16a

Trøjborg

Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro

Udvidet dyrehold i eksisterende bygninger, genopsætning af kalvehytter, etablering af møddingsplads

Skema 224557 i www.husdyrgodkendelse.dk

Indsendt

Datablad

Ansøger og ejer	<i>Søren Degn Clausen Trøjborgvej 21 6261 Bredebro info@trojborg.net</i>
	<i>Kontaktperson på miljø sagen: Søren Degn Clausen Mobil: 20275633 Mail: info@trojborg.net</i>
Husdyrbrugets adresse	<i>Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro</i>
CVR-nummer	<i>32940617</i>
CHR-nummer	<i>90948</i>
Kommune	<i>Tønder Kommune</i>
Ejendomsnummer	<i>5500001304</i>
Matrikel-nr.	<i>3, Visby, Visby</i>
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	<i>Svanstrup 5, 6261 Bredebro</i>
Biaktiviteter	<i>Ingen</i>
Ansøgningsskema	<i>224557</i>
Konsulent	<i>SLF</i>

Peter Aalykke Jensen, miljørådgiver

Billundvej 3, 6500 Vojens

Mail: paj@slf.dk, Tlf.: 73202869

Forord

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Trøjborgvej 21, 6261 Bredebro.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved en udvidelse af dyreholdet indenfor de eksisterende bygninger og i genopsatte kalvehytter.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	8
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	8
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	11
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	11
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed</i>	11
3.4.1 <i>Generelle afstandskrav</i>	11
3.5 <i>Ammoniakemission</i>	13
3.5.1 <i>Naturpunkter</i>	13
3.6 <i>Lugtmission</i>	15
3.6.1 <i>Kumulation til naboer</i>	15
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener</i>	15
3.7.1 <i>Støj</i>	15
3.7.2 <i>Støv</i>	16
3.7.3 <i>Lys</i>	16
3.7.4 <i>Skadedyr</i>	17
3.7.5 <i>Transporter</i>	17
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	17
3.8.1 <i>Døde dyr</i>	18
3.8.2 <i>Affald</i>	18
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier</i>	18
3.8.4 <i>Energiforbrug (brugen af naturressourcer)</i>	18
3.8.5 <i>Vandforbrug</i>	19
3.8.6 <i>Restvand</i>	19
3.9 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	20
3.10 <i>Grænseoverskridende virkninger</i>	21
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	22
4.1 <i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter</i>	22
4.2 <i>Begrænsning af ammoniakemission</i>	24
4.3 <i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	24

4.4	<i>Lugtgener for omboende</i>	24
4.5	<i>Støjgener</i>	25
4.6	<i>Støvgener</i>	25
4.7	<i>Lyspåvirkninger</i>	25
4.8	<i>Skadedyr</i>	26
4.9	<i>Transporter</i>	26
4.10	<i>Energi</i>	26
4.11	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	27
4.12	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	28
4.13	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	28
4.14	<i>Alternative løsninger</i>	28
4.15	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	28
5.	Konklusion	29
6.	Bilag	30

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer en udvidelse af dyreholdet på Trøjborgvej 21 i Bredebro.

Det ansøgte projekt omfatter:

- udvidet dyrehold i eksisterende stalde
- udvidet dyrehold i genopsatte kalvehytter
- etablering af møddingsplads

2. Ikke-teknisk resume

Nudrift og det ansøgte projekt

Husdyrbruget på Trøjborgvej 21 har en produktionstilladelse på 275 malkekøer, 131 kvier (6-26 mdr), 64 småkalve (0-6 mdr) og 137 tyrekalve pr år (40-65 kg). En oversigt over anlægget ses i figur 1.

Dyreholdet ønskes udvidet til ca. 350 køer og 350 opdræt (0-26 mdr) samt tyrekalve. Dette vil kunne rummes indenfor de eksisterende bygninger, hvis indretningen optimeres. Dog skal et antal kalvehytter genopsættes, de var gledet ud af den tidligere miljøgodkendelse. Ændring af dyreholdet og staldene kræver en ny miljøgodkendelse. En lovændring i 2017 betyder, at miljøgodkendelser nu ikke længere meddeles til et bestemt dyrehold, men derimod til et "produktionsareal". Kort fortalt er produktionsarealet det areal, som dyrene har adgang til. Det ansøgte projekt medfører at ejendommens produktionsareal øges en smule fra 4114 m² til 4358 m². En stigning på ca. 6%. De nye arealer findes udelukkende i de genopsatte kalvebokse, som placeres som vist i figur 1.

Både de store og små kalvehytter har hidtil været placeret dette sted, bortset fra i byggefasen. Arealet nord for staldene har og har hele tiden haft afløb til gyllekanaler.

Det bemærkes, at tagfladernes arealer på de nyeste stalde ikke svarer til staldarealet, da en drivgang, som anvendes når køerne skal på græs, er integreret i velfærdsstalden mod vest. Ligeledes overdækker tagfladen et udvendigt foderbord.

På kalve- og kviestalden danner tagfladen syd for tagrygningen læ for et udendørs foderbord.

I forbindelse med udvidelsen søges om godkendelse af en ny møddingsplads, som skal anvendes til opbevaring af kalvemøg fra de små kalvehytter i 3-4 mdr., indtil gødningen er kompostlignende og kan lægges i markstak.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser, at der vil ske en forøgelse af lugten med cirka 6%. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt. Dette beskrives nærmere senere i denne rapport.

Landskab

Eneste bygningsændring i projektet er genopsætning af kalvehytter. Der er ikke tale om blivende bygninger med fundament, men flytbare konstruktioner. Disse placeres i tilknytning til eksisterende bygninger. Kalvehytterne genplaceres, hvor de tidligere var, nord for eksisterende kostald. Placeringen af kalvehytterne påvirker ikke landskabsoplevelsen, da de er helt skjult for indblik af vegetation.

Herudover etableres en møddingsplads/vaskeplads i sammenhæng med den eksisterende plansilo. Det nye befæstede areal har afløb til gyllebeholder. Visuelt vil en lille udvidelse af det befæstede areal ikke påvirke landskabsoplevelsen.

Påvirkning af natur

Beregninger viser, at der vil ske en forøgelse af ammoniakemissionen med ca. 5 %. Ejendommen ligger ca. 1,2 km fra natur beskyttet efter EU regler og ca. 50 m fra nærmeste natur beskyttet efter danske nationale regler. De sidstnævnte områder er sø og voldgrav ved borgruinen Trøjborg. Den nærmeste tørre § 3 natur er er mose beliggende 500 m nordøst for den nyeste kalve- og kviestald.

Mer- og totaldepositionen på EU-beskyttet natur ligger langt under de lovgivningsmæssige krav. Merdepositionen på tør § 3 natur ligger ligeledes langt under 1 kg, mens merdepositionen på vandfladerne beliggende tæt på staldene ligger over 1 kg. Størstedelen af denne merdeposition er der dog vurderet på i forbindelse med, at ejendommen blev miljøgodkendt for 2 år siden. I forhold til ammoniakdepositionen på dette tidspunkt øges niveauet kun med 0,1 til 0,3 kg. Niveauerne for deposition i det tidligere miljøgodkendelsessystem og i den nye "arealmodel" er dog ikke umiddelbart sammenlignelige.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 5539 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gylleforsuring, luftrensning e.l. Lovgivningens krav til maksimal ammoniakudledning er overholdt ved de anvendte staldsystemer – herunder at de genopsatte kalvehytter er med dybstrøelse.

Generelt

Generelt søges ejendommen holdt ren og ryddelig for at minimere såvel lugt som tilhold af skadedyr.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel redegøres der for husdyrbrugets indretning og drift, samt placering i forhold til omgivelserne.

Der redegøres for ammoniak- og lugtmissionen, samt for øvrige områder, hvor husdyrbruget kan belaste omgivelserne fx støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og ressourceforbrug.

I kapitel 4 vurderes husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Oversigt over anlægget ses på Figur 1 og i Tabel 1

Figur 1 Stalde og opbevaringsanlæg på Trøjborgvej 21. De skraverede felter (5, 13, 14 og 15) er nye ansøgte elementer.

Tabel 1. Oversigt over bygninger. Bygningsnumrene henviser til numrene i figur 1.

Bygnings-nr.	Anvendelse	Bygningsmaterialer og farver på bygningsfacader
1	Kostald	Åbne sider og gråt tag
2	Velfærdsstald	Åbne sider og gråt tag
3	Kalvestald	Røde mursten og gråt tag
4	Kvie- og kalvestald	Åben side, grå stålplader og gråt tag
5	Genopsatte kalvehytter	Små rundbuede bygninger, mørkegrå
6	Ensilageplads	Grå beton
7	Foder påslag	Åben side, grå stålplader, gråt tag
8	Gyllebeholder	Grå beton
9	Malkecenter	Røde mursten og gråt tag
10	Værksted	Isoleret beklædning med rødt tag
11	Stuehus	Kalkede vægge, rødt tag
12	Lager- og festlokaler	Røde mursten, gråt tag
13	Vaskeplads	Grå beton
14	Genopsatte små kalvehytter	Lys fiberplast
15	Møddingsplads	Grå beton

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug skal den ansøgte drift sammenholdes med nudriften og med driften for 8 år siden. I det følgende beskrives derfor 8-års driften, nudriften og den ansøgte drift. I denne sammenhæng skal "drift" forstås som størrelse og type af produktionsarealer. Oplysningerne fremgår også af IT-ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk og er vist skematisk i

Tabel 2.

Den nuværende miljøgodkendelse er fra 2018 – altså 3 år gammel.

Tabel 2 Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift	Nudrift (§12-MGO fra 2018)	Ansøgt 2021
1. Kostald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	1750	1750	1750
	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	363	363	363
2. Velfærdsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald m/ fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1144	1144
3. Kalvestald	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	220	220	220
4. Kvie- og kalvestald	Alle kvæg, dybstrøelse	0 0	637	637
5. Genopsatte kalvehytter	Kalve under 6 mdr. Dybstrøelse	34	0	34
6. Genopsatte kalvehytter	Kalve under 6 mdr. Dybstrøelse	375	0	210

Nudriften er beregnet ud fra den nuværende lovlige drift i henhold til den eksisterende § 12 godkendelse fra 2018. Størrelsen på arealerne er opmålt.

Stald 1 er en sengestald med fast gulv, sengebåse og udvendige foderborde. En del af arealet i stalden er dog dybstrøelsesarealer. Der forelå ingen tegninger over stald 1, som derfor er opmålt. Der foretages ingen ændringer i stald 1.

Stald 2 er en sengestald med fast, drænet gulv og ajlefløb, som er opmålt. Der foretages ingen ændringer i stald 2.

Stald 3 er en kalvestald med dybstrøelse, som er målt op. Der foretages ingen ændringer i stald 3.

Stald 4 er en kvie- og kalvestald med dybstrøelse, som er målt op. Der foretages ingen ændringer i stald 4. Stalden ansøges med flexgruppe – alle kvæg, dybstrøelse.

Stald 5 og 14 er genopsatte kalvehytter med dybstrøelse, som er målt op.

Deres placering er vist på situationsplanen (figur 1). For de store kalvehytter er der indtegnet et større placeringsareal end produktionsarealet. Dette er sket for at muliggøre flytning af hytterne indenfor arealet. De skal også sættes med spildplads for at kunne være der.

Opmåling og beregning af produktionsareal i alle staldene fremgår af bilag 1.

Placering af produktionsarealerne fremgår af bilag 2.

På ejendommen findes 1 gyllebeholder (Tabel 3), og der er godkendt opførelse af en beholder på anden ejendom. Afgørelsen er dog påklaget.

Dybstrøelse opbevares i markstak efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, dog etableres en møddingsplads til midlertidig opbevaring af kalvemøg fra små hytter.

Tabel 3 Opbevaringslagre til flydende husdyrgødning

Gyllebeholder	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	NH ₃ -effekt
GB 1 Trøjborg	3000	750	Ingen indregnet, (flydelag)
GB 2 Svanholm*	3000	750	Ingen indregnet, (flydelag)
GB 3 lejet stald**	1200	300	Ingen indregnet, (flydelag)
GB 4 Hedegårdsvej 15**	2500	620	Ingen indregnet, (flydelag)
I alt	9.700		

Der er foretaget en kapacitetsberegning for ejendommen (bilag 3) der viser, at der er lagerkapacitet til 11 mdr. Herved vurderes det, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens vejledende regler om 9 måneders opbevaringskapacitet er overholdt.

*Denne beholder er ansøgt og godkendt, men afgørelsen ligger i klagenævnet

**Disse beholdere indgår ikke i miljøberegningerne, der er kun medregnet opbevaringskapaciteten.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Anlægget består i dag af:

- Kostald med senge og fast gulv samt dybstrøelsesarealer (1)
- Velfærdsstald med senge og fast, drænet gulv (2)
- Gl. ungdyrstald med dybstrøelsesareal (3)
- Kvie- og kalvestald, dybstrøelsesareal (4)
- Ensilageplads (6)
- Foderpåslag (7)
- Gyllebeholder (8)
- Malkecenter (9)
- Værksted (10)
- Ældre bygninger til Festlokale/lager (12)

Følgende ændringer ønskes foretaget:

- Genopsætning af store kalvehytter (5)
- Genopsætning af små kalvehytter (14)
- Etablering af vaskeplads i hjørne af ensilageplads (13).
- Etablering af møddingsplads i hjørne af ensilageplads.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Foruden det husdyrbrug som denne ansøgning omhandler, ejer ansøger Svanstrup 5. Det vurderes ikke at husdyrbruget er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med denne ejendom.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

I dette afsnit beskrives husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturområder og omkringboende.

3.4.1 Generelle afstandskrav

Ejendommen ligger ved Trøjborg ca. 1,6 km vest for Visby omkranset af landbrugsarealer og spredt beplantning. Ejendommen er beliggende i sammenhæng med borgruinen Trøjborg.

I nedenstående tabel redegøres for om de faste afstandskrav er overholdt.

Tabel 4. Faste afstandskrav i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 6 og 8

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	300 m	Fra stald til Trøjborgvej 14	50 m
Naboskel	56 m	Fra stald til Trøjborg slotsruin	30 m
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	70 m	Fra stald til stuehuset	15 m
Samlet bebyggelse i landzone	Ca. 1,6 km	Fra stald til nærmeste samlede bebyggelse målt fra Visby	300 m*
Byzone (eksisterende og fremtidig)	Ca. 1,6 km	Fra stald til nærmeste byzonegrænse ved Visby	470 m*
Sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	> 5 km		470 m*
Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	Ca. 1,6 km	Til lokalplan 2.2	300 m*
Fælles vandindvindingsanlæg	2 km	Fra stald til Bredebro vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. 79 m	Fra stald til markvandingsboring	25 m
Vandløb - åbent	Ca. 200 m	Fra stald til bæk vest for anlæg	15/100 m
Sø	Ca. 90 m	Fra stald til sø mod sydvest	15/100 m
Offentlig vej	Ca. 170 m	Fra stald til offentlig vej	15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt på ejendommen til beboelsesbygningen ved samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Afstand til forskellige natur- og landskabselementer:

- Natura 2000: 1 km V
- Særligt værdifulde landbrugsområder: > 1 km
- Bevaringsværdige landskaber: > 1 km
- Større sammenhængende landskaber: Den del af ejendommen, der ligger udenfor fortidsmindeudpegningen, det vil sige den nye kvie- og kalvestald, påslag, gyllebeholder samt ensilageplads ligger indenfor udpegningen Større sammenhængende landskaber.
- Økologisk forbindelse: 0 m – Der er markeret en økologisk korridor hen over nyeste kalve- og kviestald samt ensilageplads
- Naturbeskyttelsesinteresser: Nærmeste beskyttede naturarealer er voldgraven og søen beliggende umiddelbart vest for ejendommen. Herudover er der et beskyttet moseareal 300 m nordøst for ejendommen.
- Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer: Trøjborg, både ejendommen og slotsruinen, er udpeget som værdifuldt kulturmiljø.
- Kulturarvsarealer: > 1 km
- Geologiske bevaringsværdier: > 1 km

- Fortidsmindelinje / Kulturhistoriske arealer: Størstedelen af ejendommens driftsbygninger ligger indenfor selve fortidsmindeudpegningen eller indenfor fortidsmindebeskyttelseslinien knyttet til Trøjborg slotsruin.
- Fredede områder: > 1 km
- Skovrejsningsområder: >1 km
- Fredskov: 0 m- Skoven rundt om og nord for Trøjborg slotsruin er fredsskov. Skoven ligger umiddelbart op ad staldene
- Skovbyggelinje: Ejendommen ligger inden for skovbyggelinien til Trøjborg slotsruin.
- Sø- og åbeskyttelseslinje: Nærmeste sø- og åbeskyttelseslinie ligger umiddelbart udenfor det ansøgte projekt og skærer sydenden af den eksisterende ungdyrstald.
- Kirkebyggelinje: > 1 km
- Beskyttede sten- og jorddiger: > 1 km

3.5 Ammoniakemission

Det ansøgte projekt medfører, at ejendommens samlede ammoniakemission stiger:

- Emission i 8 års drift = 4011 kg NH₃-N/år
- Emission i nudrift = 5285 kg NH₃-N/år
- Emission i ansøgt drift = 5539 kg NH₃-N/år

3.5.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Nærmeste kat 1 natur er et habitatområde ved Sølsted Mose ca. 5 km nordøst for ejendommen. Totaldepositionen fra anlæg på naturområdet er 0,0 kg N/ha. Det betyder, at uanset om der er kumulation med andre husdyrbrug, er den maksimalt tilladte deposition overholdt. Projektet medfører ingen merbelastning af området.

Kategori 2-natur

Nærmeste kat. 2 natur er en mose, der ligger ca. 3,5 km vest for anlægget. Der afsættes 0,0 kg ammoniak på mosen. Lovgivningens krav om maksimalt 1 kg N pr ha fra den samlede produktion på husdyrbruget er således overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha.

Der er regnet til en § 3 mose beliggende ca. 500 m nordøst for den nye kalve- og kviestald. Merbelastningen er beregnet til 0,3 kg N/ha. Lovgivningens krav er dermed overholdt.

Herudover er der regnet på 3 vandhuller beliggende tæt på staldanlægget. De nærmeste vandhuller er voldgraven og en lille sø beliggende mellem bygningerne og slotsruinen.

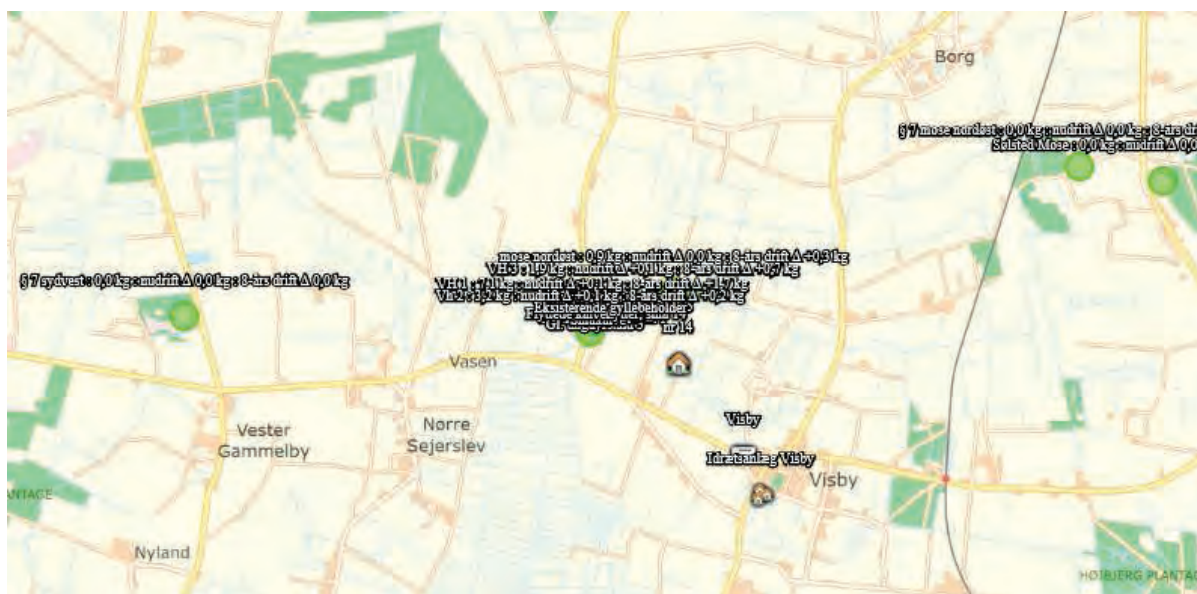
De 3 vandhuller får merbelastninger på 0,2, 0,7 og 1,4 kg N/ha i forhold til 8-års driften.

Størstedelen af merdepositionerne er vurderet tidligere i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2018. Merbelastningen i forhold til nudriften (2018) er for det nærmeste vandhul 0,3 kg, for de øvrige vandhullers vedkommende 0,1 kg N/ha.

Tabel 5. Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter jf. Figur 2

Oversigt af naturpunkter ? ⓘ

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
§ 7 mose nordøst	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
VH 3	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,7	0,1	1,8
Vh 2	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,2	0,1	3,2
VH 1	Kategori 3	Ansøger	0	V	1,4	0,3	6,8
§ 7 sydvest	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Sølsted Mose	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
mose nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,3	0,0	0,9

Figur 2. De grønne prikker er markering af nærmeste naturområder omkring ejendommen, hvortil der er beregnet ammoniakdeposition til (jf. tabel 5)

3.6 Lugtemission

Ifølge beregningerne i IT-ansøgningen overholder projektet lugtgenekriterierne for nærmeste naboer, samlet bebyggelse og nærmeste byzone (Tabel 6).

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Trøjborgvej 14 (i forhold til gennemsnitsafstand). Nærmeste samlede bebyggelse er idrætsanlæg i Visby. Nærmeste byzone er ved Visby.

Tabel 6. Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Trøjborgvej 26	0	FMK	116,2	116,2	756,3	Ja
 Trøjborgvej nr 14	0	FMK	116,2	116,2	739,1	Ja
 Idrætsanlæg Visby	0	NY	335,8	302,2	2002,2	Ja
 Visby	0	NY	499,1	474,1	1651,1	Ja

3.6.1 Kumulation til naboer

Der er ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet.

3.7.1 Støj

På landbrugsejendomme er der en række aktiviteter som kan medføre støj. Nedenfor er beskrevet de mest relevante støjklender.

Tabel 7. Tabel over støjklender

Støjkilde	Placering	Driftstid
Foderblanding	Ensilagesiloerne	4 timer dagligt. Sommer max 2 timer
Fodringstider	Staldene	Typisk efter kl. 7 men tidspunktet varierer. Varigheden er inkluderet i de 4 timers foderblanding.
Udkørsel af husdyrgødning	Mellem gyllebeholderne og arealerne. Arealerne ligger tæt omkring ejendommen i alle retninger.	Marts-september.

	Naboejendom med dyrkningsaftale står for udbringning.	Max. 8 x årligt kan der blive kørt i aften og nattetimerne En stor del af gyllen bliver fragtet til mark med lastbil.
Ensilering	Ensilagesiloerne	Ca. 4 dage med græs og 3 dage med majs. Disse dage køres der ca. kl. 6-22
Lastbiler m.v.	Ved stalde, malkecenter og foderlade	Dagtimerne
Markvanding	Ude på marken	Sommerperioden
Kornvalse	Ingen	-
Korntørring	Ingen	-
Malkeanlæg	Ved malkecenter	4.30- 7.00 og 16 - 18
Mælkekøling	Ved malkecenter	Fra malkning til afhentning af mælk
Ventilation		Der er naturlig ventilation i alle stalde, ingen støj.
Afhentning af mælk	Ved malkecenter	Ca. 15 min hver dag
Intern transport via til- og frakørselsveje	Se bilag 3	Typisk mellem 7 og 18

Placering af støjkilder fremgår af bilag 4. Det ansøgte projekt forventes ikke at medføre ændringer i niveau eller tidsrum for støj.

3.7.2 Støv

Interne transporter samt håndtering af foder og halm, kan medføre støv, især i tørt vejr.

Foder håndteres primært i morgentimerne tæt omkring plansiloerne og staldene (se også ovenstående tabel 7 om støj).

Antallet af transporter forventes at stige med ca. 17 % primært på grund af transport af husdyrgødning og foder(afsnit 3.7.5). Denne transport foregår øst for staldene eller ude på offentlig vej.

Placering af støvkilder fremgår af bilag 4.

3.7.3 Lys

Der er lys i staldene døgnet rundt, dog med reduceret mængde om natten (natsænkning).

Der vil være udendørs belysning omkring driftsbygningerne. Disse lys vil blive styret af bevægelsessensorer eller timer. Placering af lyskilder fremgår af kortbilag 4 .

3.7.4 Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget fluebekæmpelse i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Ved fluegener bekæmpes med rovfluer.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Der forefindes en privat foranstaltning til rotter (aftale med Mortalin). Opbevaring af foder sker på sådan en måde, at risiko for rotter minimeres.

3.7.5 Transporter

Antallet af transporter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser/tilladelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transporter.

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med ændring af besætningen kan der være et øget transportbehov til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel.

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er. Der vil normalt blive kørt gylle ud i foråret og i efteråret. Det er en naboejendom, der er indgået marksamarbejde med, der står for udbringningen. Arealerne ligger tæt omkring ejendommen og ved ejendommen Svanstrup 5.

Tabel 8. Anslået antal transporter (én transport = til og fra ejendommen)

Transporter	Før udvidelse antal/år (MGK 2018)	Efter udvidelse antal/år
Grovfoder	Ca. 385	Ca. 480
Mælk	Ca. 365	Ca. 365
Gylle/ fast mæg	Ca. 320	Ca. 400
Øvrige	Ca. 102	Ca. 130
Maksimalt i alt	Ca. 1.172	Ca. 1.375

Placering af interne transporter fremgår af bilag 4 (Gener).

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.8.1 Døde dyr

Døde dyr opbevares hygiejnisk og overdækket. De opbevares i henhold til gældende regler for opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

- Døde dyr er placeret hævet fra jorden og overdækket.
- Placering er ved vej øst om anlægget.
- Afhentning sker efter behov og med dags varsel af DAKA.

3.8.2 Affald

Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ. Erhvervsaffald afhentes af vognmand Henning Sejer.

Tabel 9. Opbevaring og bortskaffelse af affald

Affaldstype	Opbevaringssted og bortskaffelse (jf. bilag 8)
Spildolie	Olierester opbevares i 60 liters olietromler i værksted.
Medicinrester	Evt. rester afleveres til dyrlægen
Kanyler mm.	I lukket kanyleboks ved malkestald (8). Afleveres til dyrlægen

Sække og bigbags	I container til brændbart affald (7)
Pesticider	Ingen - økologisk drift
Brændbart affald	I container der tømmes løbende (7)
Tom emballage (plast)	I container til brændbart affald (7)
Plastik	Opbevares i lukket container, køres til forbrændingsanlæg.
Jern og metal	Der opbevares ikke skrot
Døde dyr	Afhentes af DAKA.

3.8.3 Olie- og kemikalier

Der opbevares dieselolie i 1500 L udendørs tank. Tanken står udendørs på betonbund, så der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

3.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)

Med det udvidede dyrehold forventes energi- og dieselforbruget at stige lidt, fordi der skal malkes flere køer, og der skal transporteres mere foder og husdyrgødning.

Tabel 10. Husdyrbrugets årlige energiforbrug

Type	Nudrift (MGK 2018)	Forventet i ansøgt drift
El**	275.105 kwh	325.000 kwh
Dieselolie	36.000 L	5.000 L*

*Markdriften er udlagt til et marksamarbejde med en anden ejendom, og derfor bruges kun diesel til fodring mm.

** Bemærk at elforbruget er inklusive forbrug til markvanding.

3.8.5 Vandforbrug

Det udvidede dyrehold vil medføre et øget forbrug af drikkevand til dyrene. Derimod forventes vandforbrug til rengøring af malkeanlæg og maskiner ikke at ændres. Ejendommen er tilsluttet byvand, så vandforbrug registreres.

Tabel 11. Anslået årligt vandforbrug (m³/år)

Anvendelse	Før ændring (MGK 2018)	Efter ændring
Drikkevand	8.725	12.000
Vask af malkeanlæg og stald	750	750
Vask af maskiner	25	25

3.8.6 Restvand

Tabel 12 Befæstet areal (m²) omkring bygninger

Befæstede arealer	Før udvidelse	Efter udvidelse
Ensilageplads	3000	3000
Kalvehytter	0	34+375=309 (overdækket)
Vaskeplads	Inkl. i ovenstående	Inkl. i ovenstående

Tabel 13 Anslåede mængder af restvand (beregnet som 0,7xareal (m²))

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til
Rengøringsvand (maskiner)	25	25	Gyllebeholder
Regnvand fra ensilageplads	2100	2100	Beholder på 50 m ³ og udsprinkles
Kalvehytter	0	216	Gyllebeholder
Møddingsplads	0	98	Gyllebeholder

3.9 BAT-Ammoniakemission

I dette afsnit redegøres der for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold til bedst tilgængelig teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

Ved miljøgodkendelsen i 2018 blev BAT overholdt ved brug af de valgte staldsystemer, skrabere samt fodervilkår med stort indhold af græsprodukter. I det ansøgte projekt ændres der ikke på de eksisterende staldsystemer. Skrabere og fodervilkår kan ikke anvendes som virkemiddel til ammoniakreduktion mere, idet de er fjernet fra Miljøstyrelsens teknologiliste. Derfor indgår de ikke i denne ansøgning. Der er ikke andre teknologier eller virkemidler (ud over staldsystemer), der videreføres fra den tidligere godkendelse.

Der oprettes nye staldafsnit med dybstrøelse. Dybstrøelse anses for at være BAT, så de nye staldafsnit lever derfor op til BAT.

Tabel 14. Samlet BAT-beregning og ammoniakemission

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5188	351	5539
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5188	351	5539
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 5539 kg N/år. Den reelle ammoniakemission er beregnet til 5539 kg N/år. Dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt med 0 kg N/år.

BAT-beregningen er baseret på følgende forudsætninger om eksisterende og renoverede staldafsnit:
Tablet 15 Forudsætninger for BAT-beregning

	Produktion	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)
		Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))		
Rediger	(#378200) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	363	0,84	1	305
Rediger	(#378201) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	1750	1,68	1	2940
Rediger	(#378205) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajeafløb	1144	0,89	1	1018
Rediger	(#378289) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	220	0,84	1	185
Rediger	(#497620) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	637	0,84	1	535
Rediger	(#497619) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	210	0,84	1	176
Rediger	(#399008) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	34	0,84	1	29

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 13 km fra den dansk-tyske grænse. Projektet forventes ikke at have grænseoverskridende virkninger, og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

I dette kapitel *vurderes* projektets direkte og indirekte virkning for miljø, natur og mennesker. Vurderingerne tager udgangspunkt i beskrivelserne i kapitel 3.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

(landskabet, bilag IV arter og kulturarv)

De genopsatte kalvehytter vil blive placeret nord for stald 1 og 2. Hytterne nord for stald 1 og 2 er stort set ikke synlige, idet de er omkranset af store staldbygninger og fredsskov.

Figur 3 Billede af stor kalvehytte. Der placeres op til 6 af disse ved siden af hinanden nord for stald 2.

Ifølge kortværket for kommuneplan 2017-2029 ligger den nordlige del af ejendommen, som ligger udenfor fortidsmindeudpegningen, inden for større sammenhængende landskaber.

Figur 4 Små kalvehytter nord for eksisterende stalde.

Trøjborg, både slotsruinen og selve ejendommen er udpeget som værdifuldt kulturmiljø. Ejendommen ligger ikke inden for fredede områder, og da der kun genopsættes ikke-permanente kalvehytter, som placeres mellem eksisterende bygninger, vurderes projektet ikke at påvirke kulturmiljøet.

Bilag IV arter

Habitatbekendtgørelsen udpeger en række arter – de såkaldte bilag IV arter – der skal beskyttes. Før der kan meddeles miljøgodkendelse til et projekt, skal det vurderes, om projektet kan påvirke disse arter. Af bilag 5 fremgår Tønder kommunes vurdering af potentiel påvirkning af bilag IV-arter fra miljøgodkendelsen i 2018.

Der er ikke registreret Bilag IV-arter i området. Det kan dog på den baggrund ikke udelukkes, at en nærmere undersøgelse ville vise, at der findes bilag IV-arter i området. Det ansøgte projekt vurderes dog ikke at medføre tilstandsændringer i nærliggende naturområder (se afsnit 4.3). Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der genopsættes kun kalvehytter imellem eller op ad de eksisterende bygninger. Skulle der være bilag-IV-arter i området, vurderes det derfor, at ændringen på Trøjborgvej 21 ikke vil påvirke arterne og deres yngle- eller rasteområder.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

(menneskers sundhed, luft)

I lovgivningen er der faste krav til ammoniakemissionen, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når

ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i IT-ansøgningen viser, at BAT-kravet for ejendommen er overholdt (afsnit 3.9). Det vurderes derfor, at der er foretaget tilstrækkelige tiltag til at minimere ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakemission til naturarealer omkring ejendommen er beskrevet i afsnit 3.5. Lovens krav til ammoniakpåvirkning af natur i både kategori 1 og 2 er overholdt, og projektet medfører ikke nogen merbelastning af områderne. Derfor vurderes det, at ammoniakemission fra projektet ikke påvirker disse naturområder.

Hvad angår kategori 3 natur omkring ejendommen, så belastes de tørre naturtyper med en merdeposition på 0,3 kg. Når det ansøgte medfører en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype.

Der ligger 3 vandhuller tæt på staldene, bla. voldgraven ved slotsruinen. Vandhullerne får en merdeposition i forhold til 8-års driften på 0,2 , 0,7 og 1,4 kg N. Størstedelen af denne merdeposition er vurderet i den nuværende miljøgodkendelse fra 2018. i forhold til depositionen i nudrift sker der merdepositioner på 0,3 og 0,1 kg N.

Projektet medfører ikke nogen merbelastning af Natura2000-områder.

Samlet ser vurderes det, at projektet ikke vil medføre tilstandsændringer i omkringliggende natur, og dermed heller ikke påvirke levesteder for bilag IV-arter.

4.4 Lugtgener for omboende

(Menneskers sundhed/gene).

Lugtemission fra ejendommen er beskrevet i afsnit 3.6.

Projektet medfører at lugten fra ejendommen stiger med ca. 6 % i ansøgt drift (56.654 OU) sammenlignet med nudrift (53.482 OU). Som det fremgår af kapitel 3, så overholder projektet lovens krav i forhold til lugtgener i forhold til både nuværende og fremtidig byzone, enkeltbeboelser og samlet bebyggelse i landzone.

Der er ikke kendskab til klager over lugt fra husdyrbruget.

For at minimere lugt holdes ejendommen ryddelig, med fjernelse af gødning og foderrester. I strøede staldarealer holdes overfladen tør ved at tilføre nyt strøelse. Lager af ensilage og fast mæg overdækkes.

Det vurderes ikke at lugt i sig selv er sundhedsskadeligt.

Samlet set vurderes det ikke, at projektet vil medføre væsentlige lugtgener for omkringboende.

4.5 Støjgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støjklider på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.1 samt af bilag 4.

Den væsentligste støjkilde på ejendommen vurderes at være i tilknytning til blanding af foder og udfodring. Dette foregår ca. 4 timer dagligt og tidspunktet varierer. Der malkes to gange dagligt, om sommeren blandes der foder en gang daglig, da kørerne er på græs.

Nærmeste nabo (beregnet ud fra gennemsnitsafstand til stalde) er øst for ejendommen. Plansiloer og råvarelager, hvorfra der vurderes at komme mest støj, er placeret nord for staldene og ca. 700 m fra naboen. Det vurderes, at afstanden og bygningerne mellem nabo og foderblandested medvirker til at reducere støjgener hos naboerne.

Transporter kan også medføre støjgener. Det ansøgte projekt forventes ikke at påvirke antallet af transporter mærkbart. Dog vil der være lidt flere transportere af grovfoder og husdyrgødning.

Samlet set vurderes det, at afstanden til naboerne, gør, at naboerne ikke vil opleve væsentlige støjgener.

4.6 Støjgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støvkilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.2 samt af bilag 4.

De væsentligste støjgener vurderes at stamme fra transportere samt håndtering af foder og halm. Disse aktiviteter vil primært foregå i området ved plansiloer og råvarelager nord for kostaldene. Idet nærmeste nabo ligger øst for staldene, mere end 700 m væk og bag en træbevoksning, vurderes det, at støjgener ikke vil være mærkbare ved naboen.

Samlet set vurderes det, at anlæggets placering i forhold til afstanden til naboerne gør, at naboerne ikke vil opleve væsentlige støjgener.

4.7 Lyspåvirkninger

(Landskabet og gener for mennesker)

Lyskilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.3 samt af bilag 4.

Ejendommen ligger langt fra offentlig vej og naboer, lyset i staldene er med natsænkning, og udendørs belysning styres af sensorer.

Der ændres ikke på belysningsforholdene i forbindelse med denne godkendelse.

Samlet set vurderes det, at naboer og trafikanter ikke vil opleve væsentlige lysgener, og at projektet ikke vil medføre ændringer i den udendørs belysning.

4.8 Skadedyr

(Gener og menneskers sundhed)

Projektet forventes ikke at medføre øgede gener fra fluer og skadedyr. God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer. Markstakke overdækkes, og ved fluegener bekæmpes fluer med rovfluer. Der forefindes privat ordning mod rotter.

På grund af de forebyggende foranstaltninger samt afstand til naboerne vurderes disse ikke at være generet af skadedyr, der stammer fra produktionen på Trøjborgvej 21.

4.9 Transporter

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Anslået antal transporter samt tidspunkt på dagen fremgår af afsnit 3.7.5. Placering af transportveje fremgår af bilag 4.

Antallet af transporter forventes at stige med ca. 25% på grund af flere transporter med grovfoder og husdyrgødning.

Transport er i sig selv en forurenende aktivitet. Husdyrbruget vil som udgangspunkt tilstræbe færrest muligt transporter for at minimere tidsforbrug og udgifter til brændstof og arbejds løn. Husdyrbruget har dog behov for at transportere dyr, foder og gødning mv. Antallet af transporter søges minimeret ved at planlægge transporterne og køre med størst mulige læs.

På grund af projektets begrænsede omfang forventes det ikke at medføre øgede gener fra transporter.

4.10 Energi

(Klima)

Ejendommens forventede energiforbrug fremgår af kapitel 3.

Elforbruget forventes at stige fra ca. 275.000 kwh til ca. 325.000 kwh. Det skal dog bemærkes, at stor del af elforbruget dækker elforbrug til markvanding.

Elforbruget på selve ejendommen sker primært i forbindelse med malkning, som sker to gange dagligt. Elforbruget søges minimeret ved følgende tiltag:

- Vedligeholde malkeanlægget optimalt
- Natsænkning på lyset i staldene
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandede anlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget
- Staldene er indrettet med naturlig ventilation, hvilket giver et mindre strømforbrug.
- Det meste af den udendørs belysning er med bevægelsessensorer eller med timer
- Der er lavenergibelysning i stald 2. I de øvrige stalde skiftes løbende til LED

Samlet set vurderes det, at der er foretaget tiltag til minimering af energiforbruget.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

(Vand)

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af kapitel 3.

Det udvidede dyrehold vil medføre et øget forbrug af drikkevand til dyrene. Derimod forventes vandforbrug til rengøring af malkeanlæg og maskiner ikke at ændres.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES, drikker en årsko cirka 30 m³/år og opdræt drikker cirka 6 m³/år. (30 m³ x 350 køer) + (6 m³ x 260 opdræt) = 12.060 m³. Drikkevandsforbruget vil også afhænge af temperaturen.

På bedriften medvirker følgende tiltag til at begrænse vandforbruget:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild
- Der anvendes vand til forkøling af mælken. Vandet opsamles og genbruges til drikkevand til køerne eller rengøring
- Vaskevand fra mælketank og malkeanlæg genanvendes til rengøring af malkestald
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst mulig
- Ejendommen er tilsluttet byvand, så vandforbruget registreres

Foruden tiltag til minimering af forbruget af vand, tages der også hensyn til risikoen for forurening af overfladevand (søer og åer).

Husdyrbruget ligger ikke indenfor indsatsområde for grundvand. Husdyrbruget ligger ikke indenfor særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande for almene vandværker eller oplande til særligt følsomme vandløb. Husdyrbruget er underlagt de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning, der sørger for at minimere risikoen for forurening af vandressourcen.

Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder. Ved evt. overløb eller brud på gyllebeholder, etableres øjeblikkeligt en jordvold, der sikrer mod afstrømninger.

Herefter tilkaldes en slamsuger for opsugning af evt. spild.

Gyllebeholderne er omfattet af 10-årsbeholderkontrolordningen, og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende.

Tagvand fra stuehus ledes til sø, fra staldanlæg til volgrav.

Samlet set vurderes det at risikoen for at aktiviteterne på husdyrbruget medfører forurening af vandmiljøet er meget lille.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

(jordarealer og jordbund)

Jordbundstypen er primært grovsandet jord, og terrænet er relativt fladt. Dette mindsker risiko for afstrømning af næringsstoffer. I kombination med de generelle regler og de beskrevne tiltag i afsnit 4.11 vurderes det, at ansøger har foretaget de nødvendige foranstaltninger for at minimere risikoen for jordforurening.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

(befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der vurderes ikke at være særlige forhold ved beliggenheden af det konkrete husdyrbrug, der skal tages med i betragtning og som kunne betyde, at der skal udvises særlig forsigtighed.

Som nævnt tidligere i denne rapport overholdes lovens krav i forhold til lugtgener og som beskrevet i afsnit 4.11 er der foretaget foranstaltninger for at minimere risiko for forurening.

På ejendommen medvirker følgende tiltag til at reducere klimabelastningen:

- Stærke efterafgrøder opfanger CO₂ og binder kulstof i jorden
- Timing af udbringning (større risiko for emission af lattergasser ved udbringning på våd jord)
- Gødning tilpasses kvælstofbehovet
- Græs kan øge kulstofindholdet i jorden i forhold til etårige afgrøder
- Reduceret andel af opdræt
- Minimerer foderspild
- Optimerer foderudnyttelse
- Minimerer protein i foderet
- Minimerer kørsel

Samlet set vurderes projektet ikke at medføre negative konsekvenser for befolkningen og menneskers sundhed.

4.14 Alternative løsninger

I forbindelse med optimering af projektet har der ikke været overvejet alternative løsninger, da projektet primært drejer sig om optimeret udnyttelse af allerede eksisterende rammer.

4.15 Oplysninger om konsulenten

Miljørådgiver Peter Aalykke Jensen, Sønderjysk Landboforening.

5. Konklusion

Der er foretaget beregninger af hvor meget lugt og ammoniak det ansøgte projekt forventes at medføre i forhold til den konkrete produktion på den konkrete beliggenhed. Der er foretaget konkrete vurderinger i forhold landskab og afstand til naboer. Herudover er danske landbrug reguleret af en række generelle regler, der har til hensigt at beskytte miljøet i bred forstand. Ud fra de konkrete forhold og tiltag samt de generelle regler vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på miljøet.

6. Bilag

- Bilag 1 Opmåling af produktionsarealer
- Bilag 2 Placering af opmålte produktionsarealer
- Bilag 3 Kapacitetserklæring
- Bilag 4 Transport, lys, diesel, støv, støj
- Bilag 5 Potentielle bilag 4 arter

Udenomsfaciliteter

Udsprinkling af ensilagesaft og restvand

Arkivnr.	103.09-05
Udgivet	08.10.2009
Revideret	20.09.2012
Side	1 af 3

Dette Byggeblad giver en anvisning på hvorledes et udsprinklingsanlæg til ensilagesaft og restvand kan dimensioneres samt reglerne for benyttelse af dette.

Lovgrundlag

Ifølge Miljøministeriets Bekendtgørelse nr. 764 af 28/06/2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., skal ensilagesiloer og ensilagepladser udføres med afløb fra laveste punkt. Afløbet skal dimensioneres ifølge DS 432 (Norm for afløbsinstallationer) og føres til beholder for senere udbringning.

Ensilagesaft og restvand skal opsamles og enten udbringes på mark eller ledes til beholder. Opsamlingsbeholdere der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt. Opsamlingsbeholdere til ensilagesaft skal tømmes så ofte, at der ikke sker overløb.

Restvand omfatter også overfladevand fra ensilagepladser.

Normal praksis er, at afløbet fra ensilagepladsen føres til gyllebeholderen som således dimensioneres under hensyn hertil. Der skal jf. DMI ¹⁾ indregnes 0,7 m³ regnvand/ensilagesaft pr. m² ensilageplads pr. år i beregningerne for opbevaringskapacitet af husdyrgødning.

Jævnfør ovenstående skal der således reserveres en ret stor kapacitet i gyllebeholderen, alene til regnvand. Det kan derfor være ønskeligt, at håndtere regnvandet på anden og billigere vis, fx direkte udsprinkling.

Dimensionsgivende regnvandsstrøm

I DS 432 (Norm for afløbsinstallationer), beregnes den dimensionsgivende regnvandsstrøm i Danmark som:

$$q_{R,d} = i * \varphi * A$$

Hvor i er den dimensionsgivende regnintensitet i l/s pr. m²

φ er afløbskoefficient (for tætte belægninger som beton og asfalt sættes φ til 1,0)

A er arealet målt i m²

Den dimensionsgivende regnintensitet benyttes til at dimensionere afløb og rør (og evt. pumpe) for at bortlede en kontinuerlig mængde regnvand. Ifølge afløbsnormen afhænger intensitets størrelse af hvor ofte der kan accepteres skader og ulemper som følge af overbelastning af installationen.

Idet en evt. oversvømmelse af ensilagepladsen ingen eller meget få skader medfører sammenholdt med at der er tale om regnvand med meget lille grad af forurening fra ensilagen, kan regnintensiteten sættes til 110 l/s pr. ha hvilket svarer til 0,011 l/s pr. m².

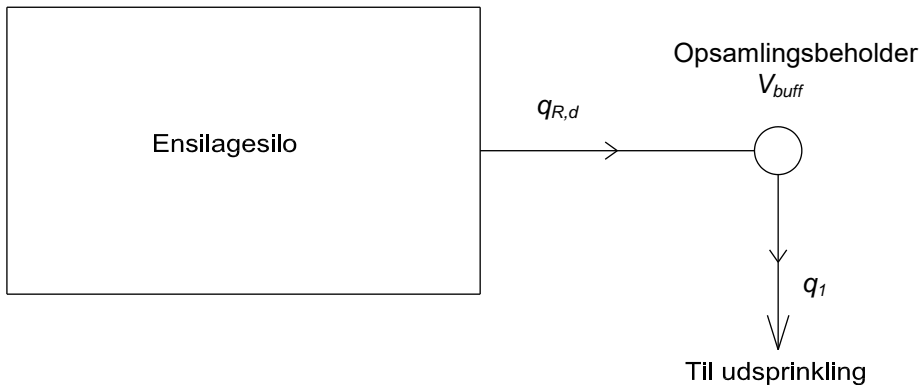
Eksempel 3000 m² opsamlingsareal:

Dimensionsgivende regnvandsstrøm:

$$q_{R,d} = i * \varphi * A \Rightarrow q_{R,d} = 0,011 * 1,0 * 3000 = 33,0 \text{ l/sek}$$

De lokale myndigheder kan foreskrive andre intensiteter, fx baseret på lokale statistikker.

Dimensionering af opsamlingsbeholder og udsprinklingspumpe

Sandfang

For at undgå ophobning af jord og sand i opsamlingsbeholderen vil det være en fordel med en sandfangsbrønd. Sandfangsbrønden bør have en diameter på minimum 1,0 m. Størrelsen vil dog afhænge af hvor stort et areal der skal opsamles ensilagesaft og restvand fra. Samtidig skal det vurderes hvor meget jord og sand der kommer fra transport af maskiner. I forbindelse med meget store anlæg, kan sandfanget udføres, så det er muligt at komme ned og tømme det for sand og jord med en læsemaskine.

Opsamlingsbrønd

Idet der vil være perioder på året, typisk om vinteren, hvor det ikke er muligt at udsprinkle vandet umiddelbart, bør opsamlingsbrønden have en bufferkapacitet der svarer til ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør i januar måned kan jf. DMI ²⁾ sættes til 57 mm hvorfor bufferkapaciteten sættes til 0,0285 m³/m².

Eksempel 3000 m² opsamlingsareal:

Kapacitet på opsamlingsbrønd med bufferkap.:

$$V_{buff} = A * 0,0285 \Rightarrow V_{buff} = 3000 * 0,0285 = 86 \text{ m}^3$$

Pumpe

Opsamlingsbrønden skal udstyres med automatisk udsprinklingspumpe der bør have en sådan pumpekapa­citet, at, at den kan udsprinkle hele indholdet på højst 10 timer. Pumpeautomatik­ken skal dog indstilles således, at pumpen starter senest når opsamlingsbrønden indeholder én dags nedbør. For at vandet i brønden ikke står og bliver "rådden" kan det dog tilrådes, at pumpen starter tidligere.

Den daglige nedbør kan jf. DMI ³⁾ sættes til 7 mm hvilket svarer til 0,007 m³/m².

Eksempel 3000 m² opsamlingsareal:

Én dags nedbør (seneste pumpestart):

$$V_{dagsnedbør} = A * 0,007 \Rightarrow V_{dagsnedbør} = 3000 * 0,007 = 21 \text{ m}^3$$

Min. pumpekapa­citet:

$$q_1 = V_{buff} / 10 \text{ timer} \Rightarrow q_1 = 86 / 10 = 8,6 \text{ m}^3 / \text{t}$$

Opsamlingsareal A	Regnvandsstrøm *) q _{R,d}	Opsamlingsbeholder med bufferkapacitet V _{buff}	En dags nedbør (=pumpestart) V _{dagsnedbør}	Krav til Pumpe q ₁
m ²	l/s	m ³	m ³	m ³ /t
500	6	14	4	2
1000	11	29	7	3

1500	17	43	11	5
2000	22	57	14	6
2500	28	71	18	8
3000	33	86	21	9
4000	44	114	28	12
5000	55	143	35	15
6000	66	171	42	18
7000	77	200	49	20

*) $i=110 \text{ l/s*ha}$

Kapacitet i opsamlingsbeholder

Det vil i visse situationer være muligt at medregne opstuvning på forpladsen i bufferkapaciteten, såfremt dette forhold kan dokumenteres. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at opsamlingsbeholderens højeste niveau placeres i højde med det niveau på forpladsen som indgår i beregningen af kapacitet således at den samlede opbevaringskapacitet (V_{buff}) kan opnås uden overløb fra forplads og brønd.

Det skal bemærkes, at ovenstående tal bygger på et landsgennemsnit. I praksis regner det lidt mere vest for Storebælt og lidt mindre øst for Storebælt.

Udbringning af ensilagesaft og restvand

- Udbringning af ensilagesaft og restvand må ikke give anledning til unødige gener.
- Udbringning af ensilagesaft og restvand må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m^2 og kystvande
- Udbringning af ensilagesaft og restvand på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt
- I perioden fra høst til 1. november må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
- I perioden fra 15. november til 1. februar må der ikke udbringes ensilagesaft (læs definition for restvand i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilagesaft m.v.)

Ved dimensionering af udsprinklingsdelen (rør, hydranter, sprinkler/kanon osv.) skal der bl.a. tages hensyn til det modtagne areals størrelse og beskaffenhed.

Idet gødningsværdien for ensilagesaft/regnvand er meget lille, er der ingen håndfaste regler for størrelsen på det modtagne areal, men det bør dog ikke være mindre end opsamlingsarealet.

Ved udsprinkling i vintermånederne hvor jorden ikke er så modtagelig, skal der udvises særlig opmærksomhed på risikoen for afstrømning til søer og vandløb, herunder dræn. Det kan i denne periode være nødvendigt at udvide størrelsen på det modtagne areal væsentligt og/eller flytte sprinklerne længere væk fra søer og vandløb, herunder dræn, end sædvanligt.

Henvisninger

- [Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. nr. 764 af 28/06/2012](#)
- [Danmarks Meteorologiske Institut, DMI, Klimanormaler for Danmark](#)
- [Dansk Standard](#)
- [FarmTest nr. 87 Udsprinkling af ensilagesaft og overfladevand](#)

Note 1) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (årsnedbør = 712 mm)

Note 2) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (januar = 57 mm)

Note 3) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (oktober=76 mm fordelt på 11 nedbørsdage)